

Andrzej Adamski

Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa : historia, teraźniejszość i przyszłość

Studia Theologica Varsaviensia 51/1, 167-180

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. ANDRZEJ ADAMSKI

INSTYTUT EDUKACJI MEDIALNEJ I DZIENNIKARSTWA. HISTORIA, TREŹNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ

W październiku 2012 r. Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa (IEMiD) na Wydziale Teologicznym (WT) Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW) obchodził dwie ważne rocznice. Pierwsza to 10 lat istnienia Instytutu w obecnej formie i nazwie. Druga – to 20 lat od rozpoczęcia na WT UKSW pięcioletnich studiów na kierunku teologia ze specjalnością „Teologia środków społecznego przekazu”. Oba te wydarzenia są nierozzerwalnie związane z osobą założyciela i pierwszego dyrektora Instytutu, śp. ks. prof. dr. hab. Antoniego Lewka.

Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie zarówno historii Instytutu, jak i przedstawienie jego obecnej struktury i stadium rozwoju. Na pierwszy rzut oka widać znaczące różnice, które są wynikiem ciągłego procesu rozwoju. Autor również podejmie próbę ukazania perspektyw i kierunków rozwoju IEMiD-u. Dokona tego w oparciu o dostępne teksty źródłowe i opracowania, a także własne doświadczenia, związane z pełnieniem funkcji dyrektora IEMiD-u. Wśród tekstów źródłowych należy w pierwszym rzędzie wymienić dokumentację powstania nowych studiów i Instytutu, pozostawioną przez ks. prof. Lewka, który jako twórca Instytutu i naoczny świadek wydarzeń zadbał o zachowanie dla potomności zapisu tamtych – niezmiernie ważnych w historii całego Wydziału – chwil. Efekty jego pracy zostały częściowo opublikowane, m.in. w publikacji *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na*

UKSW w 15-leciu: 1992-2007¹, monografii *Podstawy edukacji medialnej i dziennikarskiej*², a także w maszynopisie *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Dokumentacja powstania, organizacji i rozwoju (1992-2010)*³. Do tekstów źródłowych należy zaliczyć również uchwały Rady Wydziału Teologicznego oraz Senatu UKSW, a także oficjalną dokumentację, dotyczącą kierunków studiów, efektów kształcenia etc. oraz wszelkiego typu korespondencję urzędową.

Wśród dotychczasowych opracowań należy wymienić przede wszystkim artykuły zawarte w księdze pamiątkowej ku czci ks. prof. Lewka⁴ oraz w drugim numerze kwartalnika „Kultura – Media – Teologia”, poświęconie osobie Założyciela Instytutu, a także inne artykuły, napisane m.in. przez ks. dr. Andrzeja Adamskiego – autora niniejszego artykułu⁵ oraz prof. dr. hab. Karola Klauzę, reprezentującego środowisko KUL-owskie⁶.

Powyższe materiały zostaną poddane analizie. Autor posłuży się metodą opisową, metodą analizy krytycznej oraz syntezy wyników badań. W artykule podejmie próbę odpowiedzi na następujące pytania: Na ile historia IEMiD-u wpływa na jego teraźniejszość? W jakich kierunkach ewoluował i ewoluuje nadal profil badawczy i dydaktyczny Instytutu? Czy dokonujące się zmiany dają szansę na odnalezienie się Instytutu w nowej i stale się zmieniającej sytuacji nauki w Polsce, rosnącej roli mediów, ale także kryzysu gospodarczego i niżu demograficznego?

---

¹ A. Lewek, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW w 15-leciu: 1992-2007*, Warszawa 2007.

² Tenże, *Podstawy edukacji medialnej i dziennikarskiej*, Warszawa 2003, s. 21-39.

³ Tenże, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Dokumentacja powstania, organizacji i rozwoju (1992-2010)*, Warszawa 2010, mps w zbiorach autora.

⁴ K. Marcyński, J. Szaniawski, J. Twardy (red.), *Media na przełomie. Dziennikarstwo, kaznodziejstwo, edukacja medialna. Sp. Ksiądz Profesor Antoni Lewek (1940-2010). Księga Pamiątkowa*, Warszawa 2011.

⁵ A. Adamski, *Od teologii środków społecznego przekazu do dziennikarstwa i komunikacji społecznej. Studia dziennikarskie na UKSW w Warszawie – historia i teraźniejszość*, w: S. Gawroński (red.), *Dydaktyka dziennikarstwa. Opinie i postulaty*, Kraków-Rzeszów-Zamość 2011, s. 345-352; Tenże, *Ksiądz profesor Antoni Lewek (1940-2010) i jego zasługi dla edukacji medialnej*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2012 nr 1, s. 118-128.

⁶ K. Klauza, *Medialna eklezjogeneza w środowisku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Ksiądz Profesor Antoni Lewek (1940-2010) i spadkobiercy jego troski*, „Kultura – Media – Teologia” 2011 nr 6, s. 8-17.

Jaki jest specyficzny rys badań i dydaktyki, podejmowanej w Instytucie? Hipoteza badawcza, sformułowana przez autora zakłada, iż ewolucja i rozwój Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW są wyrazem pewnej ciągłości i osadzenia w tradycji. Specyfika oferty dydaktycznej i badań naukowych w Instytucie polega na dobrze rozumianej interdyscyplinarności (styk nauk teologicznych, nauk o mediach oraz szeroko pojętej humanistyki), a w dużej mierze uwarunkowana jest faktem, iż Instytut jest częścią Wydziału Teologicznego.

1. POCZĄTKI. ROLA KS. PROF. ANTONIEGO LEWKA

Jak już wspomniano, początki Instytutu związane są z osobą śp. ks. prof. Antoniego Lewka. Ów kapłan archidiecezji poznańskiej, homileta, pracujący w Akademii Teologii Katolickiej, jako główne źródła swej inspiracji utworzenia nowej specjalności studiów na Wydziale Teologicznym ATK, łączącej przedmioty teologiczne z dziennikarskimi, wskazuje nauczanie Soboru Watykańskiego II oraz swe własne przemyślenia – swoiste odczytanie „znaków czasu”, które zaowocowały przekonaniem, że takich studiów potrzebuje zarówno Kościół w Polsce i na świecie, jak i sami studenci tego z Wydziału. W udzielonym przed śmiercią wywiadzie, który znalazł się w poświęconej mu księdze pamiątkowej, sam przyznaje: „Zarówno więc apele Kościoła, jak również obserwowany i doświadczany fakt, że świeccy absolwenci Wydziału Teologicznego mają poważne trudności w znalezieniu pracy zawodowej teologa, były dla mnie głównym impulsem do podjęcia starań o zorganizowanie w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie studiów o określonym profilu i przygotowaniu zawodowym: medialno-dziennikarskim”⁷.

Pomysł ewoluował. Początkowa idea ks. prof. Lewka zakładała utworzenie Kolegium Nowej Ewangelizacji z trzema sekcjami: katechetyczną, dziennikarską i pastoralną. Idąc za propozycją Senatu ATK, ks. Lewek, we współpracy z nieżyjącym już ks. dr. Janem Chrapkiem (późniejszym biskupem), wykładowcą UW i ATK oraz prof. Jerzym Olędzkiem z UW (który obecnie jest również etatowym pracownikiem UKSW)

---

⁷ K. Marcyński, *Inicjator studiów dziennikarskich w ATK/UKSW. Wywiad z ks. prof. dr. hab. Antonim Lewkiem*, w: K. Marcyński, J. Szaniawski, J. Twardy (red.), *Media na przełomie...*, dz. cyt., s. 87.

przygotował projekt programu 5-letnich studiów teologiczno-dziennikarskich. Po licznych perturbacjach, 25 maja 1992 r., Senat ATK zaprobował powołanie nowej specjalności: Teologii Środków Społecznego Przekazu⁸. Były to jednolite pięcioletnie studia magisterskie na kierunku „teologia”. Rozwijały się one bardzo dynamicznie. W związku z rosnącym zainteresowaniem studentów, stale zwiększano liczbą miejsc. Ks. prof. Roman Bartnicki, były rektor ATK i dziekan Wydziału Teologicznego podaje, iż „w pierwszym roku istnienia studiów teologiczno-dziennikarskich w ATK, czyli w roku akademickim 1992/1993, naukę podjęło 12 osób, zgodnie z wyznaczonym przez Senat limitem. Jednak w następnych latach liczba kandydatów i limit przyjęć zwiększały się: najpierw do 25, następnie – 35, przez kilka lat – 50, a od roku akademickiego 2000/2001 przyjmowano 100 osób”⁹. Ostatecznie – mimo bardzo dużego zainteresowania kandydatów – z powodów lokalowych i utrudnień organizacyjnych, licznik limitu przyjęć zatrzymał się na 100 – tak było do roku akademickiego 2009/2010. Wówczas limit ów został zmniejszony do 70 w związku z otwarciem nowego kierunku studiów: dziennikarstwo i komunikacja społeczna.

Zmianom ulegał również program utworzonych przez ks. prof. Lewka studiów. Łączą one przedmioty teologiczne z dziennikarskimi, są to jednak studia na kierunku „teologia”. Początkowo przedmioty teologiczne stanowiły miażdżącą większość w programie – ok. 75%, zaś przedmioty dziennikarskie – zaledwie ok. 25%¹⁰. Z czasem jednak nabrał on bardziej „medialnego” charakteru: przedmioty teologiczne zostały zredukowane do „minimum programowego” kierunku „teologia”, zatwierdzonego przez Komisję Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej i Ministerstwo Edukacji Narodowej, zaś resztę godzin stanowiły przedmioty dziennikarskie (w wymiarze ok. 80% wymaganego przez MEN „minimum programowego” dla kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”. Dodatkowo program został ubogacony praktykami, jakie studenci muszą odbyć w instytucjach medialnych. Została też zmieniona nazwa specjalności studiów (edukacja medialna i dzien-

---

⁸ Por. A. Lewek, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW w 15-lecie...*, dz. cyt., s. 12-14.

⁹ R. Bartnicki, *Ks. prof. dr hab. Antoni Lewek – twórca Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW*, „Kultura – Media – Teologia” 2010 nr 2, s. 69.

¹⁰ Por. K. Marcyński, *Inicjator studiów dziennikarskich...*, art. cyt., s. 91.

nikarstwo). Studenci finalnie mają do wyboru 8 specjalizacji: prasową, radiową, telewizyjną, internetową, *public relations*, reklamową, edytor-ską oraz edukacyjno-medialną¹¹.

Osobną kwestią są sprawy strukturalne i personalne. Do roku 2002, w ramach Wydziału Teologicznego ATK istniała Sekcja Teologii Środków Społecznego Przekazu. Początkowo nie miała ona wyodrębnionych katedr ani zakładów. W związku z przekształceniem Akademii Teologii Katolickiej w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i uchwaleniem nowego Statutu Uczelni, w roku 2002 Sekcja TŚSP została przekształcona w Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa, złożony z trzech katedr: Teologii Środków Społecznego Przekazu, Pedagogiki Mediów oraz Prakseologii Dziennikarskiej¹². Pragnieniem ks. prof. Lewka było podzielenie katedr na mniejsze jednostki: zakłady i pracownie. Dla celów wewnętrznych stworzył on projekt takiego podziału, jednak nigdy nie został on formalnie zatwierdzony przez Rektora i Senat UKSW.

W tej formie Instytut przetrwał do 2013 r., kiedy to nastąpiła jego reorganizacja. Stało się to na mocy zarządzenia nr 13/2013 Rektora UKSW z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie zmiany struktury Wydziału Teologicznego. Zarządzenie zostało poprzedzone uchwałą Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie struktury Wydziału Teologicznego oraz uchwałą Senatu UKSW nr 28/2013 w sprawie opinii o zmianie struktury Wydziału Teologicznego UKSW. Obecnie zatem w skład Instytutu wchodzi 5 katedr:

- Teologii Środków Społecznego Przekazu,
- Edukacji Medialnej i Języka Mediów,
- Teorii, Aksjologii i Prawa Mediów,
- Public Relations i Komunikacji Marketingowej,
- Internetu i Komunikacji Cyfrowej.

Pierwszymi pracownikami etatowymi, zatrudnionymi w Instytucie byli oprócz ks. prof. Lewka: prof. Krystyna Czuba, ks. dr Zenon Hanas, ks. dr Wiesław Al. Niewęglowski, ks. dr Krzysztof Marcyński, dr Józef Szaniawski, mgr Marek Robak. W 2007 r. do tego grona dołączyli nowo

---

¹¹ Por. A. Lewek, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW w 15-leciu...*, dz. cyt., s. 25-28.

¹² Por. tamże, s. 33-36.

wypromowani doktorzy – absolwenci IEMiD-u: dr Piotr Drzewiecki, dr Monika Przybysz i ks. dr Andrzej Adamski¹³. Z czasem grono stałych pracowników Instytutu rosło¹⁴. Obecnie, po reorganizacji, stan kadrowy Instytutu na dzień 1 grudnia 2013 r., wygląda następująco:

Katedra Teologii Środków Społecznego Przekazu

Kierownik: dr hab. Grzegorz Łęcicki

Adiunkci: ks. dr Krzysztof Marcyński, ks. dr Paweł Maciaszek (1/2 etatu)

Instruktor: mgr Magdalena Butkiewicz (1/2 etatu)

Katedra Edukacji Medialnej i Języka Mediów

Kierownik: vacat

Adiunkci: dr hab. Piotr Drzewiecki, dr Aleksandra Gralczyk, dr Marta Jarosz, dr Jan Jaroszyński, dr Milena Kindziuk.

Asystent: mgr Sylwia Konopacka-Bąk (1/2 etatu)

Katedra Teorii, Aksjologii i Prawa Mediów

Kierownik: prof. dr hab. Krystyna Czuba

Profesor zwyczajny: prof. dr hab. Krystyna Czuba

Adiunkt: dr Małgorzata Laskowska

Asystenci: dr Ewa Czaczkowska (1/2 etatu), mgr Marek Markiewicz

Katedra Public Relations i Komunikacji Marketingowej

Kierownik: vacat

Profesor nadzwyczajny: prof. dr hab. Jerzy Olędzki

Adiunkci: ks. dr Zenon Hanas, dr Monika Przybysz

Asystenci: mgr Kinga Cybulska, mgr Tomasz Knecht, mgr Tomira Chmielewska-Ignatowicz (1/2 etatu)

Katedra Internetu i Komunikacji Cyfrowej

Kierownik: vacat

Adiunkci: ks. dr hab. Andrzej Adamski, ks. dr Józef Kloch, dr Marek Robak

---

¹³ Por. tamże, s. 36-37.

¹⁴ Por. K. Kłauza, *Medialna eklezjogeneza...*, art. cyt., s. 15-17.

Asystenci: mgr Kamila Kwasik, mgr Paweł Płatek
Instruktor: mgr Piotr Łuczuk (1/2 etatu)¹⁵

Więcej podstawowych i aktualnych informacji na temat Instytutu znaleźć można na jego stronie internetowej: www.media.uksw.edu.pl.

Należy również wspomnieć o rozwoju naukowym członków Instytutu. Wyjątkowo owocny był pod tym względem rok akademicki 2012/2013, przyniósł bowiem trzy habilitacje (dr Grzegorz Łęcicki, dr Piotr Drzewiecki, ks. dr Andrzej Adamski) oraz doktoraty, obronione przez mgr Milenę Kindziuk i mgr Ewę Czaczkowską.

2. OBECNA OFERTA DYDAKTYCZNA I SYTUACJA KADROWA IEMID-U

Za jeden z przełomowych i ważnych momentów w historii Instytutu należy uznać decyzję nowo wybranego w 2008 r. dziekana Wydziału, ks. dr. hab. Stanisława Dziekońskiego, prof. UKSW, o podjęciu działań zmierzających do powołania na Wydziale studiów I stopnia na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”. Nowy dziekan uznał, a władze UKSW i ministerstwo ten pogląd podzieliły, że kadra Instytutu jest już na tyle liczna i dysponująca dorobkiem naukowym z dziedziny mediów, iż może samodzielnie stworzyć minimum kadrowe dla tego kierunku i poziomu studiów. Powołanie nowego kierunku było logiczną kontynuacją dotychczasowej linii rozwoju Instytutu. Zabezpieczało także Instytut przed ewentualnością powołania tego kierunku na innym Wydziale UKSW, co niechybnie spowodowałoby odpływ chętnych do studiowania mediów na Wydziale Teologicznym.

Pierwsze próby utworzenia studiów na tym kierunku podejmował już w roku 2001 ks. prof. Lewek. Jednak z powodu braku odpowiedniego minimum kadrowego spełzły one na niczym¹⁶. Inicjatywę nowego dzie-

---

¹⁵ *O nas*, strona internetowa Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie, brak daty opubl., <http://www.media.uksw.edu.pl/index.php?mod=my-&id=7051>, dostęp: 4 września 2013 r.

¹⁶ Por. A. Lewek, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW w 15-leciu...*, dz. cyt., s. 17-18.

kana przyjął on z radością, choć – świadom swych poprzednich trudności – przestrzegał przed nimi (list z 9 lutego 2009 r.)¹⁷.

Jednak starania nowego dziekana znalazły swój pozytywny finał bardzo szybko, jeszcze w roku 2009. 26 lutego 2009 r., na mocy uchwały nr 12/2009 Senat UKSW utworzył na Wydziale Teologicznym od roku akademickiego 2010/2011 trzyletnie studia licencjackie na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”. Studia te mają profil ogólnoakademicki. Pierwsi studenci tego kierunku przekroczyli progi UKSW w dniu 1 października 2010 r. Chwili tej jednak nie dożył twórca Instytutu – ks. prof. Lewek zmarł bowiem niespodziewanie po krótkiej, lecz ciężkiej chorobie w Katowicach, w dniu 18 lipca 2010 r.

Obecnie, w roku akademickim 2013/2014 na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna” I stopnia istnieją dwie specjalności: „dziennikarstwo ogólne” oraz „komunikacja medialno-kulturowa”. Pierwsza to „typowe” dziennikarstwo, z dużą liczbą zajęć warsztatowych, ale uwzględniająca specyfikę uczelni i Wydziału i dająca studentom oprócz umiejętności czysto technicznych także poszerzoną wiedzę na tematy związane z Kościołem, polityką, religią, ekonomią, historią Polski etc. Druga – to dziennikarstwo, ubogacone o poszerzoną wiedzę i kompetencje z zakresu kulturoznawstwa, realizowane we współpracy z Instytutem Dialogu Religii i Kultury.

Dopełnieniem oferty dydaktycznej Instytutu są studia II stopnia na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”, powołane od roku akademickiego 2013/2014 przez Senat UKSW uchwałą nr 117/2012 z dnia 10 lipca 2012 r. Ich program został przygotowany w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji. Został on pozytywnie zaopiniowany przez Polską Komisję Akredytacyjną (uchwała nr 434/2013 z dnia 4 lipca 2013 r.). W związku z powyższym Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 23 lipca 2013 r. nadał Wydziałowi Teologicznemu UKSW uprawnienie do prowadzenia studiów II stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”.

Program tych studiów harmonijnie łączy obszar nauk humanistycznych i społecznych. Są to studia interdyscyplinarne, a obszarem dominującym jest obszar nauk humanistycznych. Jest to uzasadnione – zdaniem

---

¹⁷ Por. tenże, *Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Dokumentacja...*, dz. cyt., s. 83-88.

autorów programu – interdyscyplinarnością dziedziny „nauki o mediach”, w ramach której umieszcza się zazwyczaj dziennikarstwo. Należy także zwrócić uwagę na silne nasycenie programu studiów zagadnieniami związanymi z public relations i marketingiem – to z kolei zagadnienia, powiązane z dyscypliną „zarządzanie”, która znalazła się w dwóch dziedzinach: nauk humanistycznych i nauk ekonomicznych. Ponadto autorzy programu zwrócili uwagę, że w Krajowych Ramach Kwalifikacji zagadnienia związane z mediami nie zostały jednoznacznie i autorytatywnie przypisane do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych. Wręcz przeciwnie – wewnętrzna logika efektów kształcenia wydaje się sugerować, że zagadnienia mediów są tak samo bliskie efektom kształcenia w obszarze nauk humanistycznych i w obszarze nauk społecznych. Widać to najlepiej przy analizie efektów kształcenia w profilu praktycznym: to właśnie w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych zapisano orientację na działania praktyczne „w wybranej sferze działalności kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej”¹⁸.

Takie umocowanie nowego kierunku studiów jest również uzasadnione specyfiką badań naukowych, podejmowanych na Wydziale – usytuowane na styku teologii, kultury i mediów. To właśnie Wydział Teologiczny UKSW jest jednym z najbardziej prężnych ośrodków w Polsce i poza jej granicami, rozwijającym specjalność naukową „teologia środków społecznego przekazu”, usytuowaną na styku nauk teologicznych i nauk o mediach. Równolegle na Wydziale podejmowana jest refleksja naukowa na temat kultury i jej dialogu z religią i ze światem mediów. Odbiciem tego jest struktura Wydziału, gdzie do czasu wspomnianej już reformy obok Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa istniał Instytut Wiedzy o Kulturze (po reformie – Instytut Dialogu religii i Kultury). Wydział jest również od 2010 r. wydawcą interdyscyplinarnego kwartalnika naukowego „Kultura – Media – Teologia”. Ta specyfika powoduje, że podejmowane na wydziale badania naukowe z zakresu medioznawstwa mają dość silne nacechowanie duchem nauk humanistycznych¹⁹. Opracowując efekty kierunkowe i program kształcenia brano pod uwagę również liczne wzorce zagraniczne, m.in. opublikowane przez

---

¹⁸ Por. *[Dokumentacja związana z programem studiów II stopnia na kierunku „dziennikarstwo i komunikacja społeczna” o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Teologicznym UKSW] (dokument wewnętrzny UKSW)*, mps w archiwum WT UKSW, s. 14.

¹⁹ Por. tamże.

Subject Benchmark Statement przygotowany przez brytyjską rządową agencję The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) oraz doświadczenia uczelni polskich i zagranicznych, z którymi UKSW współpracuje (m.in. Uniwersytet Wileński, Uniwersytet Katolicki w Ruzomberku, Papieski Uniwersytet Salezjański w Rzymie) opinii przedstawicieli pracodawców, wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz sytuację na rynku pracy i rynku usług edukacyjnych²⁰.

Kompetencje, na które ukierunkowany jest program kształcenia studiów, można określić mianem „kompetencji przyszłości” – wśród nich wymienia się: umiejętność wnioskowania, inteligencję emocjonalną, sprawność adaptacyjną, kompetencje międzykulturowe, przetwarzanie danych, interdyscyplinarność, kompetencje cyfrowe, umiejętność myślenia projektowego i pracy w szumie, a także współpracy w wirtualu²¹.

Wspomnieć również należy o specjalności studiów doktoranckich na kierunku „teologia” – specjalność ta nosi nazwę „teologia środków społecznego przekazu”.

3. BADANIA NAUKOWE

Badania naukowe, prowadzone przez pracowników IEMiD-u sytuują się na styku nauk społecznych i humanistycznych, a ściślej: teologii, nauk o mediach i kulturoznawstwa. W Instytucie realizowane są granty i projekty naukowe. Wśród najważniejszych należałoby wymienić projekt „Media audiowizualne wobec wyzwań współczesnego społeczeństwa” (2011, kierownik: dr Małgorzata Laskowska), „Wpływ cyfrowych systemów informacyjnych na formy komunikacji i styl życia odbiorców mediów” (2011, kierownik: dr Aleksandra Gralczyk), „Media w Kościele i Kościoł w mediach. Edukacja medialna, dziennikarska i w zakresie public relations z zastosowaniem technologii Web 2.0 w Kościele w Polsce” (2011, kierownik: dr Monika Przybysz). Opublikowano kilkadziesiąt monografii autorskich oraz redagowanych (prac zbiorowych). W ramach działalności pracowników IEMiD-u od 2010 roku wydawany jest recenzowany kwartalnik naukowy pt. „Kul-

²⁰ Por. tamże, s. 38.

²¹ Por. P. A r a k, *Kompetencje przyszłości*, „Obserwatorfinansowy.pl” z 01.10.2012, <https://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/biznes/kompetencje-przyszlosci/> (dostęp 4 września 2013 r.).

tura-Media-Teologia” (www.kmt.uksw.edu.pl, redaktor naczelny: ks. dr hab. Andrzej Adamski). W skład Rady Naukowej czasopisma wchodzi przedstawiciele polskiego i zagranicznego świata nauki. Głównym założeniem pisma jest podjęcie badań w obrębie trzech obszarów zasygnalizowanych w tytule. Z wydaniem każdego numeru dostrzegany jest coraz większy odzew także o zasięgu międzynarodowym (Uniwersytet Wileński, Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, Słowacka Akademia Nauk). Numery kwartalnika dostępne są w bazie Bazhum oraz Index Copernicus²².

W roku 2013 zostały również powołane dwa kolejne internetowe czasopisma naukowe: „Przegląd teologii mediów”, którego podstawowym założeniem jest wypracowanie aparatu naukowego dla teologii komunikacji i teologii mediów we współpracy z Uniwersytetem Świętego Krzyża w Rzymie. Redaktorem naczelnym jest dr Małgorzata Laskowska. Drugie czasopismo to „Kwartalnik Nauk o Mediach” (redaktor naczelny: dr hab. Piotr Drzewiecki). Pismo ma mieć charakter medioznawczy i wchodzić w skład serwisu naukiomediach.pl, który w założeniu ma być platformą komunikacji, dialogu i dyskusji medioznawców z Polski i zagranicy.

Ważną częścią badań naukowych w Instytucie są konferencje naukowe. Pierwszy cykl konferencji międzynarodowych nosi tytuł „Wyzwania Nowych Mediów”. Tematyka konferencji skupia się na nowych mediach, w tym przede wszystkim nowych formach komunikacji i ich zastosowaniu w biznesie. Tematy konferencji z tego cyklu mających miejsce do tej pory to:

- a) „Etyczne i prawne wyzwania Internetu” (maj 2010)
- b) „Blog-o!-sfera” (grudzień 2010)
- c) „Wspólnota czy ekshibicjonizm? O mediach społecznościowych” (grudzień 2011)
- d) „Wirtualne targowisko. O reklamie marketingu i promowaniu się w Internecie” (grudzień 2012).

Drugi cykl dwudniowych konferencji naukowych zatytułowany jest „Warszawskie dni medialne” (www.wdm.uksw.edu.pl) Seria tych konferencji organizowana jest od 2011 roku. Ich celem jest podjęcie inter-

---

²² [Prezentacja jednostki – Wydział Teologiczny] (dokument wewnętrzny WT UKSW), mps w archiwum WT UKSW, s. 28.

dyscyplinarnej refleksji nad mediami. Dokładne brzmienie tematów zrealizowanych dotychczas to:

- a) „Śmierć w mediach” (kwiecień 2011)
- b) „Sport w mediach” (maj 2012)
- c) „Dziecko w mediach” (maj 2013)²³.

Trzeci cykl nosi nazwę „Manipulacja w mediach” i został zapoczątkowany w marcu 2012 r. Dotychczas odbyły się w ramach tego cyklu dwie konferencje naukowe. Ponadto w latach 2009-2013 IEMiD był organizatorem 6 innych ogólnopolskich konferencji naukowych.

Przenosząc wiedzę teoretyczną na grunt praktyki studenci pod opieką wykładowców założyli czasopismo „Inaczej pisany”. Jest to magazyn, w którym poruszana jest tematyka związana z życiem studentów, problemami politycznymi, społecznymi i kulturalnymi. Pismo wydawane jest w wersji elektronicznej i dostępne jest na stronie www.inaczejpisany.pl. Opiekunem jest dr Milena Kindziuk. Studenci mają dzięki temu możliwość sprawdzenia swoich umiejętności i zdobycia doświadczenia zawodowego. Temu samemu celowi służy portal radiowy „Loud.fm”, którego opiekunem jest dr Jan Jaroszyński.

Nie można pominąć również działalności Koła Naukowego Studentów IEMiD-u, składającego się z kilku sekcji, którego członkowie szczególnie mocno angażują się na polu naukowym (zwłaszcza sekcja doktorancka) oraz na polu szerzenia w Polsce edukacji medialnej poprzez prowadzenie warsztatów i szkoleń edukacyjno-medialnych.

4. PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ I SPECYFIKA STUDIÓW

Od 1 października 2013 r. studenci IEMiD-u mogą poznawać tajniki dziennikarstwa radiowego i telewizyjnego w nowoczesnym studiu radiowo-telewizyjnym, zlokalizowanym w kampusie przy ul. Dewajtis 5. Od lutego 2011 r. działa również nowoczesna pracownia komputerowa, wyposażona w wysokiej klasy komputery z oprogramowaniem do obróbki dźwięku, obrazu i składu tekstu. Trwają również prace nad utworzeniem innowacyjnego kierunku studiów o charakterze praktycznym, pod nazwą „Komunikacja i przedsiębiorczość w nowych mediach”, który jeszcze bardziej ukierunkowany byłby na kompetencje przyszłości,

---

²³ Por. tamże, s. 29.

dając absolwentom realne perspektywy zatrudnienia. Niewątpliwie jednak będzie to kierunek, uwzględniający specyfikę studiów w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa: studiów interdyscyplinarnych i osadzonych silnie w aksjologii chrześcijańskiej. Studiów, gdzie ważne są nie tylko kompetencje czysto warsztatowe i biegłość w używaniu medialnych narzędzi, ale także etos zawodowy, etyka, ogólna wiedza na różne tematy. Współczesne dziennikarstwo, by było profesjonalne, musi być ograniczone do pewnych zagadnień; aktualna rzeczywistość, niezwykle złożona i skomplikowana, wymaga od dziennikarza wiedzy w ściśle określonej dziedzinie. Studia w IEMiD-zie mają więc przygotować dziennikarzy prasowych, radiowych, telewizyjnych, internetowych (oraz pracowników innych sektorów medialnych z zakresu komunikacji społecznej – rzeczników prasowych, specjalistów od reklamy i public relations) mających odpowiednie wykształcenie w zakresie zagadnień dotyczących religii, chrześcijaństwa, Kościoła katolickiego, doktryny i moralności katolickiej²⁴.

Przez 21 lat istnienia na Wydziale Teologicznym UKSW studiów teologiczno-dziennikarskich i dziennikarskich, mury Uczelni opuściło wielu pracowników szeroko rozumianego sektora medialnego. Często pracują oni w największych i prestiżowych redakcjach. Jednocześnie Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa stale się rozwija – dokłada wszelkich starań, by stale aktualizować i poszerzać swą ofertę dydaktyczną, a także obszar badań naukowych z zakresu teologii, mediów i kultury.

ZAKOŃCZENIE

Jak wykazano, w ciągu swej 21-letniej historii, studia o profilu dziennikarskim na UKSW przeszły znaczącą ewolucję. Dzięki odwadze, determinacji i umiejętności odczytywania znaków czasu śp. ks. prof. Antoniego Lewka, dziś Wydział Teologiczny może poszczycić się obecnością w swej ofercie jednolitych magisterskich studiów teologiczno-dziennikarskich oraz dziennikarskich I i II stopnia, a także studiami doktoranckimi na kierunku „teologia” ze specjalnością „teologia środków społecznego przekazu”. Rozwija się nie tylko oferta dydaktyczna,

---

²⁴ Por. A. Adamski, *Od teologii środków społecznego przekazu...*, art. cyt., s. 351.

ale także zaplecze sprzętowe, a także potencjał personalny Instytutu. Jako dalsze kierunki rozwoju można wymienić zdobycie uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie dyscypliny „nauki o mediach” (co wymaga dalszego rozwoju minimum kadrowego i kolejnych awansów naukowych pracowników Instytutu), a także poszerzenie oferty dydaktycznej (m.in. wspomniany kierunek o charakterze praktycznym „Komunikacja i przedsiębiorczość w nowych mediach”), a także studia podyplomowe. To wszystko pozwala widzieć w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa ważną część Wydziału Teologicznego i całego UKSW, a także coraz bardziej znaczący ośrodek naukowy, prowadzący refleksję nad środkami społecznego przekazu.

Summary

The article discusses the history of the Institute for Media Education and Journalism at Cardinal Stefan Wyszyński University, its current state and future plans. Particularly exposed role and contribution of the Institute's Founder and first director, Rev. Prof. Anthony Lewek (1940-2010).